

Список літератури:

1. Гродзинський М.Д. Стійкість геосистем до антропогенних навантажень / М.Д. Гродзинський. – К.: Лікей, 1995. – 233 с.
2. Гутаревич Ю.Ф. Екологія та автомобільний транспорт / Ю. Гутаревич, Д. Зеркалов, А. Говорун. — К.: Арістей, 2006. — С.87-267.

І.В. ПОДБЕРЕЗНЯ

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТАВРІЙСЬКОГО ТУРИСТИЧНОГО КЛАСТЕРУ

Постановка проблеми. Визначення туризму як однієї з галузей пріоритетного розвитку багатьох регіонів України робить необхідним всебічне оцінювання ресурсної бази, можливостей широкого використання територій для туристської діяльності. Ця діяльність належить до видів суспільної практики із яскраво вираженою ресурсною орієнтацією. Завдяки своєму географічному положенню та природно-ресурсному потенціалу Херсонська область визначається активним розвитком туризму та рекреації, в той же час, актуальними залишаються комплексні суспільно-географічні дослідження туристсько-рекреаційних ресурсів регіону та особливості їх розподілу по території області.

На сьогоднішній день проблемам кластеризації в туристичній галузі приділяється недостатньо уваги, тому питання сучасного стану і перспектив розвитку туристичних кластерів взагалі в Україні та зокрема в Таврійському краї є актуальним і потребує подальшого вивчення.

Мета статті: вивчення сучасного стану Таврійського туристичного кластеру та обґрунтування перспектив його розвитку.

Особливості створення, функціонування і розвитку туристичних кластерів досліджувались у роботах таких науковців, як: А.Ю. Александрова, А.І. Гонтаржевська, В. А. Зінченко, А. Т. Матвієнко, Г.П. Науменко, та ін.

Виклад основного матеріалу. Кластер об'єднує виробників кінцевої продукції і сервісні організації, що їх обслуговують, постачальників сировини, матеріалів та напівфабрикатів, фірми, що надають інформаційне і технічне забезпечення, канали розподілу інвестиційних ресурсів, торгівельні структури та науково-освітні заклади, здатні забезпечити підготовку фахівців, перевірку стандартів і маркетингові дослідження.

Кластер – це добровільне об'єднання вже існуючих суб'єктів ринкової діяльності, не регламентоване ні кількісно, ні якісно. Мета його створення – підвищення конкурентоздатності продукції чи послуг членів кластеру на ринках різних рівнів.

Основний принцип, що створює перевагу кластера, звучить таким чином: співпрацювати на місцевому рівні, щоб конкурувати на глобальному.

Туристичний кластер — це концентрація на певній території підприємств індустрії туризму, які взаємодіють між собою з метою створення туристичного продукту. Групи підприємств спільно використовують туристичні ресурси, інфраструктуру, ринок праці та взаємодоповнюють один одного [2].

Таврійський туристичний кластер являє собою групу географічно локалізованих підприємств, які сформувались на базі туристичних активів регіону і пов'язані з обслуговуванням туристів, наприклад, туристичних операторів, готелів, сфери громадського харчування, виробників сувенірної продукції, транспортних підприємств та інших.

Упродовж 2014-2015 рр. забезпечено сприяння реалізації ряду інноваційних проектів, зокрема проекту створення «Таврійського туристичного кластеру» на базі Таврійського об'єднання територіальних громад, до складу якого входять міста Каховка, Нова Каховка, Берислав, Таврійськ, а також Бериславський та Каховський райони. Проект спрямований на промоцію потужних туристичних можливостей розвитку екологічного, сільського зеленого, водного, історично-пізнавального та інших різновидів туризму центральної Таврії.

В Таврійському туристичному кластері упродовж року відбувається багато різноманітних фестивалів, конкурсів, шоу-програм, проте вони не завжди відомі широкому загалу. Саме з метою інформування жителів та гостей області, розширення рамок туристичного сезону Департаментом зовнішньоекономічної діяльності, туризму та курортів обласної державної адміністрації було сформовано Подієвий календар Херсонщини на 2016 рік.

До календаря увійшли найвизначніші культурно-мистецькі лям та гостям Херсонщини. Кожен бажаючий зможе дізнатись де і коли буде відбуватися та чи інша подія, запланувати її та відвідати.

Створення календаря ініційовано Департаментом зовнішнтя спортивно-туристичні, розважально-атракційні заходи, які будуть цікаві житеньоекономічної діяльності, туризму та курортів Херсонської обласної державної адміністрації спільно з районними державними адміністраціями, міськвиконкомами міст обласного значення. Також до формування календаря долучились представники громадських організацій, бізнесу, організатори заходів.

Для того, щоб привабити туристів до відвідування Каховки та Нової Каховки, необхідно звернути увагу на ті місця, які заворожують своєю гостинністю. До них відносяться: Готель «Maxim Marine» Yacht Club, База відпочинку «Славутич», культурно-розважальний комплекс «Premier», Готель Holiday Village Katrin, мережа «My Coffee» [3].

До найвідоміших туристичних баз Нової Каховки відносяться:

База зеленого екотуризму «Славутич»; Туристична база «Находка»;
Туристична база «Рибацький хуторок».

Однією з особливостей Нової Каховки є близькість із заповідником Асканія-Нова, який знаходиться в Херсонській області в 75 км від Нової Каховки. Залізничного сполучення із селищем Асканія-Нова на сьогоднішній день немає. Десятки тисяч туристів їдуть в Асканію-Нову, щоб побувати в заповідному степу, а також відвідати зоопарк і красивий дендропарк.

Біосферний заповідник Асканія-Нова – унікальний куточок природи, який знаходиться на півдні України, в Херсонській області. Цей біосферний заповідник став переможцем всеукраїнського конкурсу «Сім природних див України», також він належить до сотні великих заповідників і парків. Площа заповідника складає 33 тисячі гектарів, третина з яких – абсолютно заповідна степова зона, незаймана територія, якої ніколи не торкався плуг.

Асканія-Нова по праву є найстарішим степовим біосферним заповідником планети і найбільшим серед європейських степових заповідних територій. У тутешніх степових екосистемах налічується більше 500 видів вищих рослин і понад 3 тисяч видів тварин. Всі вони є представниками не тільки різних континентів, але і різних кліматичних поясів. У заповіднику продовжують спокійно рости багато рослин, які зникли за останні два століття на величезних просторах колишніх степів Євразії. Вражають своїм різноманіттям птахи, що гніздяться на території Асканії-Нова, або зупиняються тут під час сезонних міграцій.

Окремої уваги заслуговує Асканійський дендрологічний парк, створений в кінці ХІХ ст. на площі близько 200 га. Парк розбитий відповідно до строгого плану і суттєво відрізняється від дикої степової зони. По всій території прокладена складна система зрошення, кожне дерево живить артезіанська вода. У парку близько 150 видів дерев і чагарників. В центрі композиції парку знаходиться ставок, у якому плавають качки, лебеді та інші водоплавні птахи.

На території Асканії-Нова вам запропонують кілька видів екскурсій: пішохідні двогодинні маршрути ботанічним садом та зоопарком, а також відвідування заповідника у супроводі наукового співробітника.

Затишний і комфортабельний готель «Канна» розташований в безпосередній близькості від біосферного заповідника «Асканія-Нова» [5].

Гордістю Бериславського району вважається «Виноробне господарство князя П. Н. Трубецького», що успішно продовжує виноробні традиції, закладені в 1896 році. В маєтку Козацьке в 1896 році були закладені Перші виноградники «Виноробного господарства Князя П. Н. Трубецького». У 2003–2011 рр. була проведена повна реконструкція виноробні Князя П.Н. Трубецького, висаджені нові виноградники площею 200 га із саджанців європейських сортів винограду.

У Таврійському туристичному кластері існує багато туристичних фірм. Серед найвідоміших: «Мережа агентств гарячих путівок», «Анкор», «SunCity Ltd.», «Сезон подорожей».

Протягом останніх років було проведено ряд організаційних та управлінських заходів, спрямованих на створення належних умов становлення туризму як провідної галузі економіки області та позитивного іміджу Таврійського краю.

Сучасність диктує свої умови. Новітні технології, особливо в системі комунікацій, рухливий туристичний попит, що значно змінився, та підвищені вимоги туристів до всього комплексу, що зветься туристичним продуктом, вимагають від всіх учасників цього бізнесу консолідації та об'єднання зусиль для просування туристичного бренду «Нова Каховка – туристична» на загальноукраїнській та міжнародній ринки. Саме для цього і пропонуються зміни до вищезгаданої програми в частині створення інтерактивного туристичного інформаційного центру на веб-порталі Таврійського об'єднання територіальних громад з метою розвитку інфраструктури міста. Цей інтернет-ресурс має розміщувати інформацію про такі складові туристичної сфери Нової Каховки, як: туристичні об'єкти; готелі; розважальні заклади для проведення дозвілля; загальноміську інформацію, що може знадобитися туристам під час відвідування та відпочинку в нашому місті [1].

25 вересня 2015 року в м. Нова Каховка Херсонської області відбувся VIII Міжнародний інвестиційний форум «Таврійські горизонти: привабливість, співпраця, інвестиції, економічний розвиток». Роботу Форуму було організовано в рамках теми: «Херсонщина – привабливий регіон для нових інвестицій». Основними напрямками даного заходу було визначено: перспективи розвитку туристичної індустрії; транспортно-логістичні можливості Таврійського краю; новітні технології енергоефективності; агробізнес як фундамент економічного зростання регіону;; сфера ІТ-технологій.

Однією з перспектив розвитку Таврійського туристичного кластеру можна запропонувати його співпрацювання з Приватним підприємством «Наддніпряночка», яка знаходиться за адресою: місто Херсон, проспект Ушакова, 16-а. Дане підприємство представляє собою сучасний поліграфічно-видавничий комплекс повного циклу. Йому під силу як виготовлення візиток, листівок, буклетів, так і підготовка багатосторінкових повнокольорових видань.

За допомогою ПП «Наддніпряночка» можна виготовити буклет Таврійського туристичного кластеру, в якому описати місце розташування кластеру, його територіальні межі, а також найпопулярніші місця, які можна запропонувати туристам як всієї України, так і близького зарубіжжя.

Розвиток кластерних ініціатив у туристичній галузі Таврійського краю вимагає першочергового здійснення таких кроків: розроблення і затвердження Національної програми кластеризації економіки України; забезпечення законодавчої роботи з формування сприятливого для розвитку підприємництва ділового середовища; забезпечення

координації діяльності міністерств і відомств у формуванні транскордонних, національних і регіональних туристичних кластерів на період до 2020 року, враховуючи пріоритети національного і загальноєвропейського розвитку; проведення фундаментальних досліджень із визначення пріоритетів формування національних і регіональних туристичних кластерів; створення національної і регіональної ради конкурентоспроможності з покладенням координації розроблення і виконання проектів туристичних кластерних об'єднань, реалізації важливих для країни туристичних кластерних ініціатив; створення в Україні інформаційно-аналітичної системи з попиту, розповсюдження інформації про формування і розвиток туристичних кластерних об'єднань, моніторингу процесу їх розвитку і поширення позитивного досвіду на регіональному і національному рівнях, сприяння створенню центрів знань; створення можливості для участі українських кластерних об'єднань у міжнародних кластерних альянсах ін. [4].

Таким чином, в цілому Таврійський туристичний кластер має все необхідне для розвитку туризму: природні умови, історико-культурні, матеріальні, людські ресурси.

13-15 травня 2016 року у Новій Каховці пройде III Таврійський туристичний Конгрес. Програмою конгресу передбачаються ділові зустрічі, обмін досвідом, воркшопи, екскурсії. Також буде проведено цільовий презентаційно-ознайомчий тур «Відкриваємо невідому, захоплюючи Таврію. Туристичний продукт «Таврійського туристичного кластеру» для туроператорів внутрішнього туризму України, представників туристичного бізнесу.

Сьогодні є нагальна потреба проведення подібних ділових зустрічей, на яких обговорюються найважливіші питання перспектив туристичної галузі, пропонуються рішення та демонструються ефективні приклади досвіду, практики сьогодення, презентується регіональний туристичний продукт, що в цілому сприятиме модернізації та розвитку туристичної галузі України в найближчому майбутньому.

Список літератури:

1. Василевська Я. Оцінка природно-рекреаційних ресурсів Херсонської області / Я. В. Василевська / Регіон – 2013: стратегія оптимального розвитку: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 7-8 листопада 2013 р.) / Гол. ред. В. С. Бакіров. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. – 459 с. – С. 399 – 401.
2. Гонтаржевська Л. І. Ринок туристичних послуг в Україні: Навч. посібн. / Л. Гонтаржевська. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2008. – 180 с.

3. Машкова О. В. Аналіз суспільно-історичних туристичних ресурсів Херсонської області / О. В. Машкова // Регіональні проблеми України: Географічний аналіз та пошук шляхів вирішення. Зб. наук. праць за матеріалами VI Міжнар. наук.-практ. конфер. (8-9 жовтня 2015 року, Херсон) / [За ред. І. О. Пилипенка]. – Херсон: ПП Вишемирский, 2015 – С. 243-248.
4. Машкова О.В. Організація туристичних подорожей в межах Херсонської області / О. Машкова // Часопис соціально-економічної географії: зб. наук. пр.- Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Вип. 17(2)., 2014. – С. 124-128.
5. Оберіг Херсонщини // за ред. О. Башмакової. – Херсон, 2009. – 15 с.

О.В. Половко

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ТУРИЗМУ В ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТУРИСТИЧНОМУ МЕЗОРЕГІОНІ

У наш час освіта – одна з базових складових «капіталу» будь-якої людини, багато в чому визначає його здатність конкурувати на ринку праці: ринку, який приймає все більш глобальний характер. Освіта завжди мала, і має статус престижності, є основою успішності особистості. Тенденції, які диктує сучасність спонукають людей до здобуття високоякісної освіти, а пріоритетним напрямком є навчальні заклади високорозвинених країн світу. Міграція робочої сили (або «витік мізків», дивлячись як її оцінювати) вже давно стала реальністю, з якою необхідно рахуватися, плануючи власну освітню «траєкторію». До 2020 р, згідно з прогнозом Британської ради, Universities UK і компанії IDP Australia, навчатися у вищих навчальних закладах не в своїх рідних країнах будуть близько 6 млн. осіб. Таким чином, в найближчі 10-15 років число учнів за кордоном має потроїтися. Питання дослідження стану і розвитку освітнього туризму є актуальним, оскільки є реалією сьогодення.

Нині дуже помітна диференціація між регіонами світу за кількістю і якістю туристських прибуттів, вона виникає внаслідок розбіжностей мети, яку мають подорожуючи. Осіб, які на меті мають здобути освіту обирають найчастіше такі держави як США, Канада, Російська Федерація та країни Європи. Особливої уваги заслуговують саме країни Європи. За запропонованої регіоналістики Всесвітньої туристичної організації, Європейський туристичний макрорегіон поділяється на п'ять мезорегіонів, серед яких Західноєвропейський туристичний мезорегіон виконує роль освітнього центру, потужної освітньої бази. У загальносвітовому масштабі більшість країн мезорегіону входять до топ двадцятки бажаних країн для навчання, за даними Організації Об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури. І так, станом на 2013 – 2014 роки